

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

Ha mort en Josep Roca i Roca

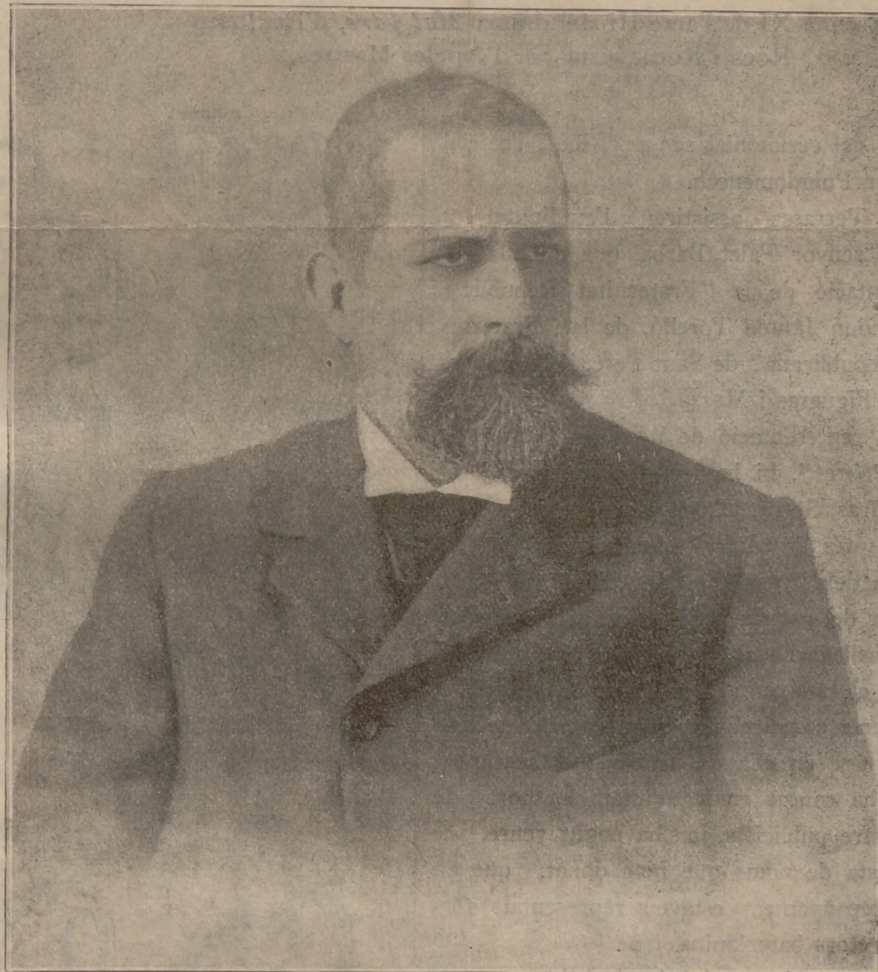
L'HOME

Fou nostre director durant un grapat d'anys. Fou un gran periodista, un gran escriptor i un gran republicà. Creiem que ja no es pot demanar més. Però si algú s'atrevis a demanar més, encara trobaríem una altra grandesa que adjudicar an en Josep Roca i Roca: la de la seva bondat, la de la seva noblesa de cor, la de la seva pietat, ja que gran part de les seves energies les esmerçà en l'"Associació d'Amics dels pobres" i "La Caritat", associació, aquesta última, que es tractà que patrocinés l'Ajuntament per a arrencar el monopoli de la caritat de les mans vils i sempre tancades de l'odiosa gent d'església.

EL PERIODISTA

No cal parlar del Roca i Roca periodista perquè seria com volguer descobrir altra vegada les Amèriques. De tots són conegudes les famoses campanyes portades a bon terme—a bon terme sempre—en pro de la república i de la democràcia en les pàgines d'aquesta CAMPANA DE GRÀCIA, que ara tu, llegidor, tens a les mans. Foren unes campanyes memorables per la seva valentia, la seva dignitat, la seva noblesa.

Fou també redactor i col·laborador de *La Gaceta de Cataluña*, *La Vanguardia*, *El Comercio* i *El Diario de la Marina*, de La Havana; *El Ferrocarril*, de Caracas; *El Mercantil*, de Manila; *La Nación*, de Bons Aires, i la revista barcelonina *La Actualidad*, de la que fou director.

EN JOSEP ROCA I ROCA
il·lustre polític i escriptor, nat el 10 de Juny de 1848 a Terrassa,
mort a Barcelona el 15 de desembre de 1924.

L'ESCRITOR

Tampoc cal parlar de l'autor dramàtic perquè en Roca i Roca deixa un drama famós: *Mal pare*, un dels drames més populars del teatre català. El va estrenar al "Novedades" la nit del disset de febrer de 1886 interpretat per uns actors dels que ara no en corren, llastimosament: la Carlota de Mena, l'Adelina Sala, l'Anna Monner, l'Antoni Tutau, l'Enric Borràs—aquest encara ens queda, per a major glòria de Catalunya—en Jaume Capdevila.

La lectura d'un melodrama francès de Gustau Rivet, *Le chatiment (El càstig)*, suggerí an en Roca i Roca l'idea d'escriure *Mal pare*.

L'obra, com és ja sabut, va obtenir un gran èxit malgrat certes tares i entrebancs de la nit de l'estrena.

Escrigué també altres obres per al teatre, que no citem perquè no tenen la importància de *Mal pare*, considerada com la seva obra cabdal. Com així mateix cal recordar la seva *Guia de Barcelona*, una de les més complertes i correctes que coneixem.

Si es considera vulgarment, no era un estilita, ja que per la majoria de la gent l'estil és, únicament, el preciosisme. Però nosaltres sabem que en això la majoria de la gent s'equivoca. És més difícil, en literatura, ésser senzill que complicat. Per què complaure's en dir les coses de la manera més rara possible? Per a fer-se incompreensible? Però, és que l'escriptor, quan no és un ximple—que també n'hi han d'escriptors ximpls—escrit per a ésser comprès.

L'estil d'en Roca i Roca era el d'un gran escriptor perquè havia lograt lo que tant costa lograr: dir amb facilitat tot lo que volia dir. Era un estil clar, senzill, vibrant, càlid. Aquesta senzillesa, aquesta claredat en l'estil les devia en Roca i Roca a la seva professió de periodista. Per a adquirir aquesta senzillesa, aquesta claredat, Sthendal, abans de posar-se a escriure les seves novel·les, llegia el Codi. En Roca i Roca no necessitava recórrer an aquest recurs perquè el periodisme havia atemperat el seu estil.

EL POLITIC

Però, per damunt de tot, el més rellevant de la seva personalitat, fou el seu republicanisme, un republicanisme pur com pocs, integèrrim, magnífic, que no s'havia venut mai, que no havia claudicat mai.

Descansi en pau l'il·lustre patrici!

LA VIDA EXEMPLAR

D'EN ROCA I ROCA

Poques vides hauran deixat l'estela de llum que en els nostres esperits ha deixat la vida d'en Josep Roca i Roca.

Seria necessari, per a cronicar-la, un nou Plutarc.

En poques vides hem vist tantan rectitud.

En Josep Roca i Roca l'any 1886.

tanta noblesa, tanta elevació d'idees. L'austeritat amb que s'han escorregut els dies d'en Roca i Roca és digna de totes les admiracions—fins de les més fervoroses—de tots els elogis.

Polític, s'afilià al republicanisme, el que ja és una garantia d'honoradesa. Escriptor, fou un escriptor erudit, pulcre, clar d'expressió i de concepte. Dramaturg, escrivé amb gran sensibilitat i coneixement de la tècnica, usant tan sols els recursos que més dretament poden arribar al cor del poble.

Ciudadà, abei tan sols la veu del seu cor d'home bo i digne, i s'esforçà en remeiar totes les misèries, totes les desgràcies, totes les tristeses que l'enrondevan.

Aquest, per a nosaltres, és l'orgull més noble que pot tenir un home honrat. Però és un orgull que no pot tenir tothom, perquè l'egoisme i la mesquinesa abunden més que la bondat i l'altruisme.

Veus aquí perquè la vida d'aquest gran escriptor, d'aquest gran republicà, d'aquest gran home que fou en Josep Roca i Roca, és una vida exemplar.

L'ENTERRAMENT

A les deu del matí del passat dimecres tingué lloc la cerimònia de l'enterrament.

El cotxe estava materialment cobert de coronas: les de la família, la d'"Amics dels Pobres", la dels republicans de Terrassa, la del marquès de Foronda, la de l'"Associació de la Premsa Diària", la del diari de Bons Aires, *La Nación*, la de LA CAMPANA i *L'Esquella*.

Als costats del cotxe anaven urbans de gran gala. Presidien el dol don Pere Gisbert Roca, i els senyors Salas Antón i Pérez de Rozas.

Ademés hi anaven els senyor Cambó, Tiberi Avila, Bastardas, Foronda, Suriñach Senties, Apeles Mestres, Ignasi Iglesias, Conrat Roure, "Gaziel", Narcís Oller, Masot, Puig i Esteve, Tomàs Pellicena Camacho, Corominas, Brunet, Aldabert, Margarit, Antoni López, el nostre editor, Campalans, Cot, Ribera Mallofré, Algarra, Salas, Josep López Llausàs, Casadesús, Miquel i Planas, Vidal i Valls, Burgas, Parés, Matteu, viscomte de Fargas, Moliné i Brassés, Víctor Rahola, Guillem López, Puigpiqué, Perozini, Ferràn Agulló, els regidors de l'actual Ajuntament senyors Simó i Jané, el

Escena XI de l'acte III del drama *Mal pare*, d'En Josep Roca i Roca, vista per l'Apeles Mestres.

quefe del cerimonial senyor Ribé i l'oficial senyor Puigdoménech.

De Terrassa assistiren l'ex-diputat a Corts senyor Palet Barba, que duia la representació de la "Fraternitat Republicana"; don Jaume Torelló, de la "Fraternitat Republicana" de Sant Pere, i els senyors Galí, Figueras i Marsà.

En representació de l'Associació "Amics del Pobres", hi havien els senyors Martínez Gras, Serra, Ubach, Rius i Gúdel.

Després de cantar-se un respons en l'església dels Angels, es despedí el dol en el carrer del mateix nom, essent molts els que es traslladaren al cementiri a fi d'acompanyar el cadàver al seu darrer hostatge.

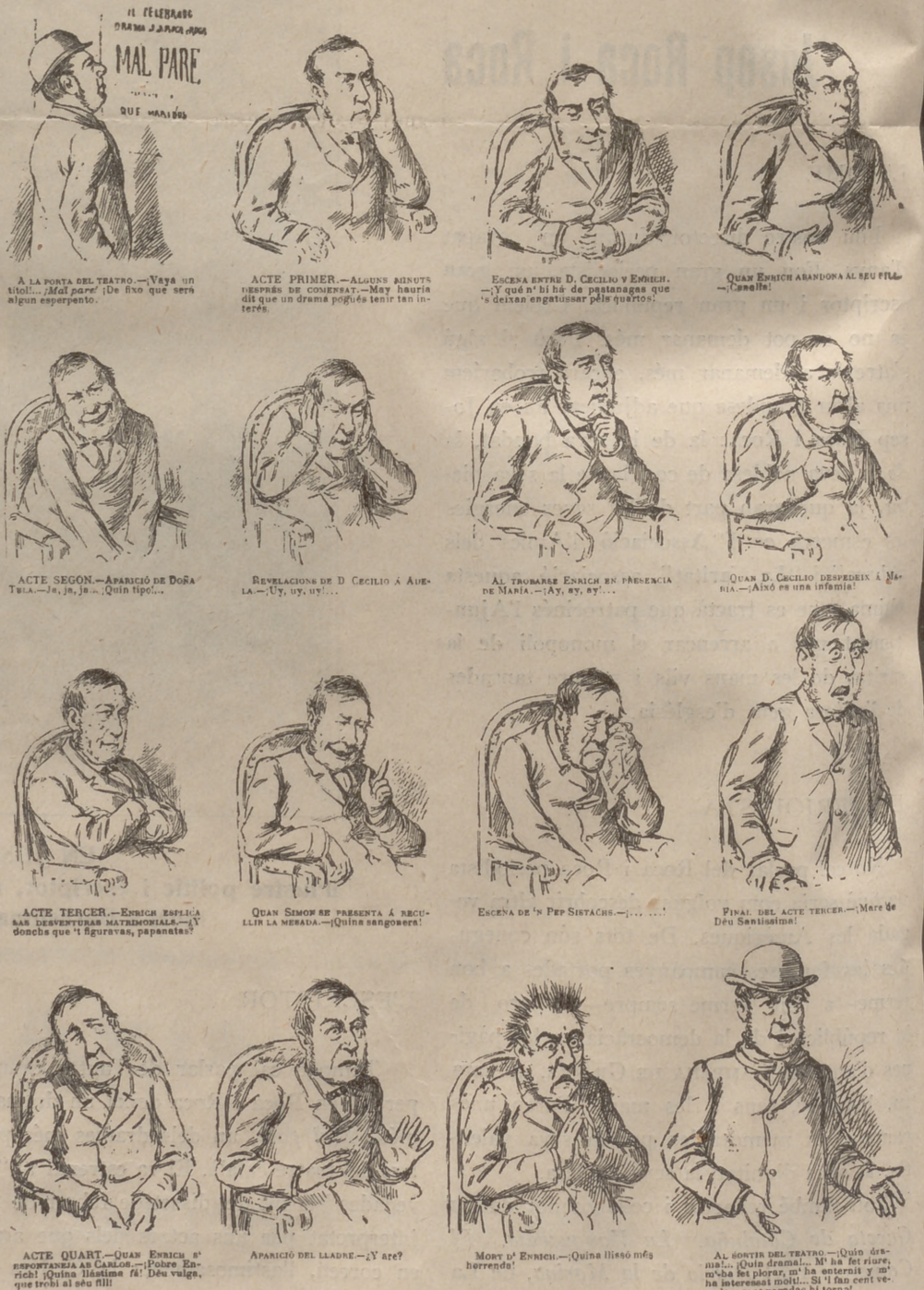
L'acte constituí una manifestació de dol, posant-se en ella de manifest el sentiment que ha causat en la ciutat la mort de l'il·lustre publicista. Ja s'ha pogut veure, per la llista de noms que hem donat, que en l'acompanyament estaven representats tots els sectors barcelonins.

Es natural que així fos i això prova que En Josep Roca i Roca no era un dels tants ciutadans que poblen Barcelona, sinó un home popular, considerat i estimat pels seus mèrits i les seves virtuts, que eren moltes.

Descansi en pau, l'il·lustre patrici català.

Escena XI de l'acte II del drama *Mal pare*, vista per en Josep Lluís Pellicer.

Impressions d'un espectador durant la representació del drama *Mal pare*, d'en Josep Roca i Roca.

(Dibuixos d'en M. Moliné).

La confiança no ens deixa

Poques hores després d'haver aparegut la nostra nota de la setmana anterior, on remarcàvem la tendència civilista que es manifesta en l'evolució del règim directorial espanyol, van aparèixer a la Premsa unes declaracions rotundes del general Primo de Rivera, desmentint les veus que corrien sobre la formació pròxima d'un Gabinet civil. Resulta que els generals del Directori no han pensat encara en això, perquè tenen altra feina, i tot el que han dit els periòdics, i que la censura ha deixat passar per la seva gran benevolència, no són sinó xafarderies de quatre polítics i de quatre periodistes desvagats.

Tanmateix cal saber interpretar bé les paraules. Quan el general Primo de Rivera afirma que tot el que han dit els periòdics són cançons, no vol negar que s'acosti la transformació del règim actual en sentit civil. La fantasia està en les notícies concretes i amb noms, personals que han donat, per passar l'estona i per embolicar, alguns diaris més o menys oposicionistes. Però queda en peu la nostra teoria, o sigui que havent de tornar un dia o altre a Espanya els Governos de gent civil, cada dia que passa ens acostem una mica més al civilisme. Quan quedarà aquest completament reinstaurat? Això és el que no sabem nosaltres, ni ho sap el general Primo de Rivera, ni ho sap ningú en aquest món.

Optimistes per temperament, la confiança no ens deixa. El dia del civilisme vindrà, si abans no s'acaba el món, cosa que no ens sembla probable. Vindrà, perquè els militars mateixos han dit des del primer dia que el seu Govern és provisional, i que tan bon punt hagin enllestit les feines indispensables, ...

Aqueixa Alemanya...

Jo vaig cantar, sentimentalment, el dia de les eleccions alemanyes, el *Deutschland über alles...* Era l'adveniment de la Nova Alemanya, ja en serenitat, passat el trasbals de la desfeta i de la revolució. En un moment decisiu i sense cap pressió de pobles adversos, ni d'aconteixements, decidia dels seus destins polítics. I havia decidit la marxa vers l'esquerra, afermant la república.

La victòria fou certa. Victòria numèrica, en llocs i en sufragis. Quaranta llocs guanyaven els republicans i tres milions de vots. Catorze milions de vots es decantaren cap a les esquerres i nou milions cap a les dretes. Ni un dubte. El govern havia d'ésser d'esquerra apoiat en un centre moderadament republicà, el centre catòlic.

I ha vingut la desil·lusió. Stressemann, encarregat de formar govern, Stressemann, el que podríem anomenar el Melquiades Alvarez d'Alemanya, amb més sentit polític, naturalment, i declarant l'accidentalitat de les firmes de govern, per a poguer conviure, a l'inrevés de Melquiades Alvarez, amb la república, tot esperant la monarquia.

Ja el meu *Deutschland über alles* s'ha esvaït. Alemanya continua sense sentit polític, jugant amb la seva ànima i amb el món, confirmant el que els seus adversaris asseguren de que no té redempció espiritual, i de que, malgrat Itàlia i altres exemples, persistirà en ésser la impulsora i la sostenidora de les doctrines autoritàries. I Alemanya, i és el pitjor, no es fa solament mal a si mateixa, sinó que l'extén pel món. La seva actitud aferma l'actitud conservadora anglesa, l'actitud dictatorial italiana, i la dels conservadors francesos.

—Ja ho veieu—diuen aquests an els radicals—què heu tret de la política sedant del vostre Herriot. Heu's aquí la resposta als vostres cànctics de pau, de la vostra benevolència pels alemanys, de la rectificació de

l'ocupació del Ruhr, de l'auxili an el pla Dawes, de l'indult del general Mathasius. Alemanya, es desentén de sentimentalismes pacifistes, i va a formar un govern de classe i de revenja.

I tenen raó, momentàniament. Però si ens estimem a França és perquè vol la pau i perquè sosté a l'Herriot. Si desitgem la república francesa, cada vegada més radical, és perquè el món es posa al costat de França república, i no ho féu, en 1870, amb França, imperi.

PARADOX

Wilson en té la culpa

El president Wilson, si no s'hagués mort a temps, ara es moriria de tristesa. Tan exalçat que va ésser en els temps de la intervenció nordamericana a la guerra europea, i després, canviat el disc internacional, ha hagut de sentir-se allò que se'n iu les mil i una. Els seus catorze punts famosos, que un dia van semblar alçar-se en el far que l'estàtua de la llibertat sosté a l'entrada del port de New York, posteriorment han anat caient en descrèdit. Periodistes i estadistes, i fins personatges dels més alts, han bescantat la política de Wilson, els catorze punts i tot allò que aquests han portat darrera. Charles Maurras, que sempre va malparlar de les idees wilsonianes, quedarà ara esponjat i satisfet veient que des de les altures li donen la raó.

La nova versió, acollida per autoritzats personatges, és que els catorze punts tenen la principal culpa, si no tota la culpa, de les desgràcies de la post-guerra. Una de les conseqüències de les idees wilsonianes fou la creació de la "Societat de Nacions", lloada per alguns, però agrement censurada per uns altres. I per una paradoxa absurda, resulta que els Estats Units no han entrat ni volen entrar dins la Societat. Encara que no fos per la seva voluntat, resulta que Wilson féu el paper del patró Aranya, que embarcava la gent i es quedava en terra. Dels Estats Units vingué la iniciativa de la "Societat de les Nacions". La Societat s'ha constituït, i els Estats Units n'han quedat fora.

Amb la interpretació al·ludida, tenim una explicació simple i entenedora dels trasbalsos que hem vist en els últims anys. Sotracos socials, crisis polítiques, baralles civils, xocs internacionals, vida cara i escassetat de pisos, són conseqüències dels catorze punts. L'home té tendència a assenya-

lar sempre una causa a tots els seus mals, causa que per raons comprensibles, vol trobar-la fora d'ell mateix. I ara Wilson i els catorze punts serveixen meravellosament per a descarregar les culpes i per pagar els plats trencats de les desil·lusions.

La glòria de Wilson s'esvaeix. Els catorze punts, amb els quals s'havia volgut apeçaçar el món, es descusen lamentablement.

FULMEN

PER SANT TOMAS...

Ja són aquí les Fires de Sant Tomàs. Elles ens porten sempre l'hivern a braç. Encara que el fred peli prop de Ninou, els pagesos ens venen a amagar l'ou, i amb capons i pollastres omplerts de vent, ens fan esquitxà els durus senzillament. Jo no compro als pagesos; res, és un punt, tampoc mai torrons tasto. dels d'Agramunt, car el meu patriotisme no és prou com cal perquè la pàtria em faci mal de queixall. Que el torrons no m'agraden? M'agraden prou; però els vull de confitura, de rovell d'ou, de nata, si és ben fina, i, a molt tirà, també a voltes en menjo de Massapa. Res, que les coses dures no fan per a mi; perquè jo sóc un home tou, perquè sí. I no és que em vingui d'ara, car ho he sigut des dels jorns lluminosos de joventut. De companys bé en tenia d'eixelebrats, d'aquells que a totes hores fan disbarats; d'idees avançades, fins disolvents, que deien uns discursos molt eloqüents, i a voltes se'ls hi veia tanta intenció, que els tancaven un dies a la presó. Jo pensava aleshores: —Uu, ui, ui, ui! No hi ha por que me'n vagi pas de la "mui"! Veig que si algú no amaga llur pensament, en els temps que ara corren, reb de valent.— Perquè, en aquells jorns, vaja, ja es pot ben dir: No es podia pas viure, sense patir. Si a cantar t'arriscaves amb il·lusió; pagaves una multa que Déu-n'hi-dò, Si la dansa ens plavia, per a dansà, et calia el "conforme" d'un capellà. I si al "Casino" anaves a jugà al truc, et tancaven les portes per massa ruc. Oh! aquells temps impossibles que ja han fugit; com encara els enyoro de dia i nit! Jorns de ma juvenesa qui sap on soul però jo estic encara tan bo i tan "tou"! I recordo les gloses del Naixement

i els torrons i les neules
alegrement,
junt amb aquella dita
"Per Sant Tomàs..."
que amb els vents que ara bufen
no es pot dir pas.

FLOK

Misèria de la fe

Santa Llúcia ens dona cada any per la seva festa onomàstica la mateixa visió trista. Els vells carrerons d'ànima medieval reviu les hores de fe omniscient, d'inèrcia resignada, de quietisme incivil.

La tràgica renglera d'orbs esparracats i enfredorits s'extén com una llarga taca llefiscosa per damunt les humides llambordes centenàries. Murmuris d'oracions pidolaires, olors d'herbes i d'encens mesclats amb alegrois d'infants i crits de gresca barroera.

Santa Llúcia beneïta. Una gràcia de caritat! Religió i misèria. El clotxer basilic desgrana sonores campanades triomfals. I els ceguets que fistonegen d'ombres llardoses els murs del temple, romanen dolorosament estàtics, sense llum als ulls i sense esperança a l'ànima. I la gent passa i torna a passar en riuada, monòtona, insensible, arrossegant els peus, a les palpentos.

Avui és Santa Llúcia i un altre dia és Santa Clara o Sant Roc i sempre el creient té la sensació viva i fonda de que hi ha una força sobrehumana que el protegeix i el guia. Un sant pels cecs, un altre sant pels leprosos, un altre pels impeditos. En el calvari de cada dolor física i moral, hi ha, al capdavant, la trèmola claror de la llantia que sosté la fe.

I és per això que la religió és forta, per ço que té de pagana. Un Déu tot sol no abastaria a eixugar totes les llàgrimes dels homes, a guarir totes les nafres i apaivagar tots els mals. I talment com feren els grecs—sobirans de la gràcia del viure—els catòlics—reis de la gràcia del morir—han poblat el món de déus menors que es barregen amb la vida quotidiana i que tenen per tota acció terrena un bon somriure, unes paraules beates o un geste amical i protector.

Però vint centúries de cristianisme no han fet més bona a la humanitat.

Quina florida de misticisme a l'entorn de Santa Llúcia! I a fe que convé que ens donguin la claredat de cor i de consciència, juntament amb la dels ulls.

No es coneix una cosa més revolucionària que l'espectacle de la misèria humana. Però amb això no hi pensen els miserables ni el bon burgès peixat que deixa caure l'almoina de coure en el platet captaire. Altrament...

Quants són els que pensen en la responsabilitat que els toca, davant d'un Hospital, d'un Assil, d'una Borderia?...

Aquest paralític que allarga la mà convulsa era un contramestre de fàbrica i aquella cegueta revellida i xuclada fins als ossos va prostituir-la la misèria, i aquell altre era minaire o poeta... Escorrialles de la vida, desferres de la societat perversa, injusta, despietada. Zeros o quantitats negligibles del balanç fraudulent de carn i d'ànimes...

La fe catòlica vol fer creure als pobres que la vida és així i que la misèria vol resignació i conformitat d'ànim...

Però aquesta fe trontolla i el prec es va tornant una fèrvida remor de tempesta...

GLICINI

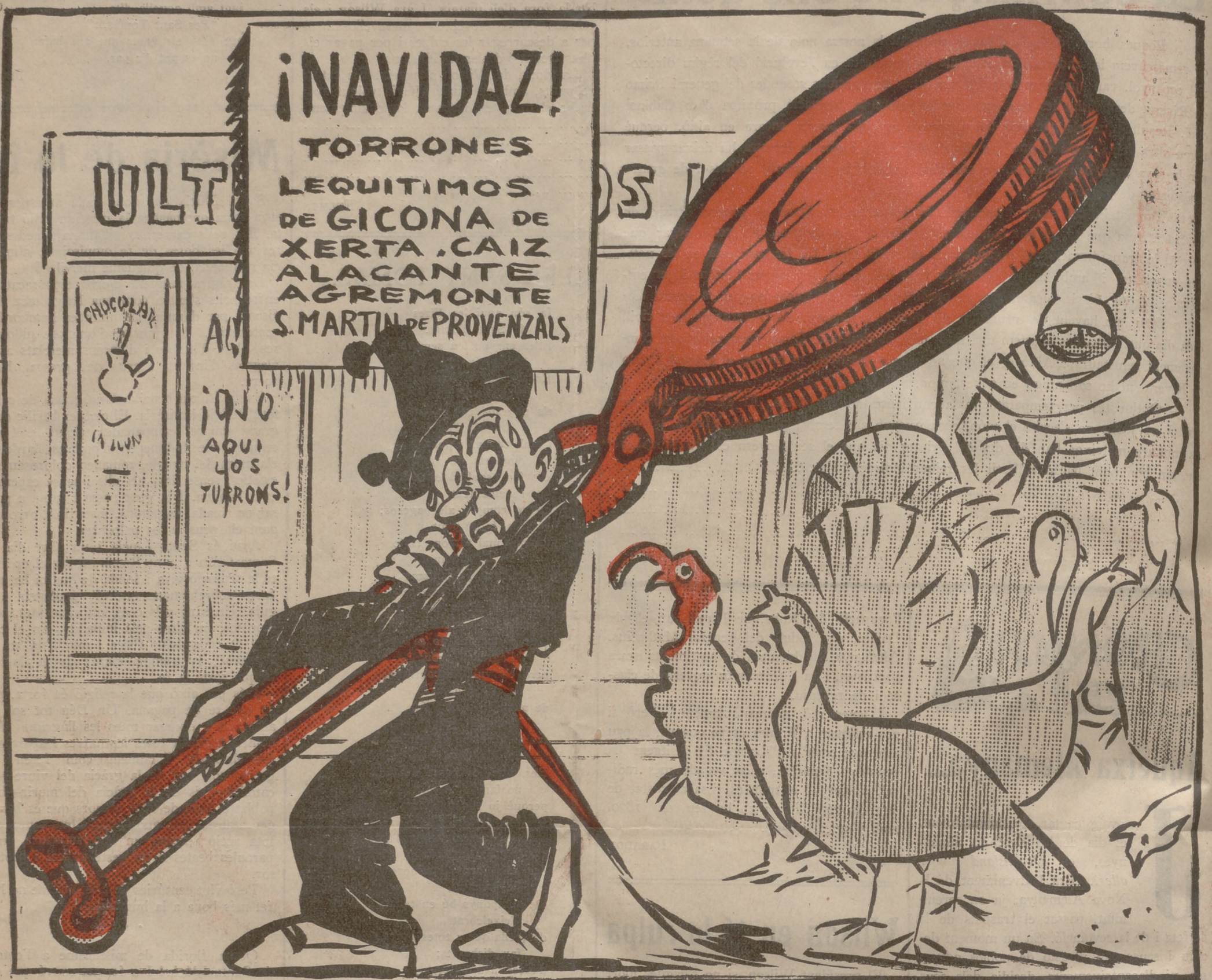

ESPLUGA DE FRANCOLI

En aquesta simpàtica vila els carcundes fan un periòdic o revista que es titula "El Francoli" que, tenint pretensions d'ésser molt sèria, resulta més humorística que "Le Rire".

Aquests senyors, que deuen tenir una moral molt seva, valdria més que es preocupessin d'escriure un poc més bé del que fan, que

L'època de les neules

—A mi si que me'ls carreguen tot l'any els neulers!

estudiessin una miqueta més de gramàtica que no en saben gaire, en lloc de fer la guitza als seus veïns perquè són esquerristes o perquè llegeixen o venen "L'Esquella" i LA CAMPANA.

Nosaltres l'hem vist aquesta revista i ens l'hem tret desseguida del davant, com si es tractés d'una cosa infecta. Feia pudor de cera, re reumàtic ...

Tenim entès que entre els que fan aquest paper, hi ha algun enganya pagesos, que és un títol que sols s'aconsegueix essent més pagès que ells.

Càl que és recordin que el seu Evangeli diu: "Si rebs una bufetada, para l'altra galta", i ells el que estant fent és donar bufetades als homes de bona voluntat i més exemplars que ells en tots els ordres de la vida.

Que Jesús els ho tingui en compte i els faci un Evangeli nou que s'avingui a la seva manera d'ésser.

**Per excés d'original
deixem de publicar les
BATALLADES DE TOT ARREU**

AQUEST NÚMERO HA PASSAT
PER LA PRÈVIA CENSURA
MILITAR

En Chamberlain, a la Cambra dels Comuns, ha dit que no és possible tractar amb Rússia perquè no pot oferir prou pel que demana.

Sentim moltíssim que el món es bellugui a base d'aquesta caritat.

Ens enterem que Lloyd George ha parlat de les eleccions alemanyes, americanaes, angleses i franceses, de Rússia i de la Xina, i que ha tornat a parlar del Marroc.

Sentim una gran enveja a Lloyd George que té la sort de poguer parlar de tantes coses. Lloyd George parla de fets, de coses reals. Els homes d'aquí parlen d'eleccions espanyoles.

En Mussolini diu que vol eliminar alguns dels seus col·laboradors.

En Mussolini ens fa l'efecte d'una gran lloca que està covant en la fosca i cada dia es dona compte de que un altre ou se li ha tornat berlot.

Creiem que a no tardar pas molt els seus col·laboradors es veuran precisats a eliminar-lo.

Hem anat a la fira d'indiots i no n'hem comprat cap. No n'hem comprat cap, no perquè

siguin tan cars que valen un ull de la cara, no. No n'hem comprat cap perquè l'indiot que nosaltres buscàvem no hi era. A nosaltres ens agrada ben gros i no li hem trobat.

Alguns magatzemistes d'oli, que es veu que deuen ésser uns "esbirros", han pujat el preu coincidint amb la puja de la taxa.

Nosaltres els castigariem de valent. Com volen que anem bé aquesta gent? Com volen que el món sigui una bassa d'oli si fan anar l'oli tan car?

S'acosta Nadal i com si fossim 1924 anys enrera estem gosant d'una pau octaviana.

En Ponsá sempre que pot fa la gran manifestació de que no passa res. Altres i altres que també ens ho diuen.

Estem segurs que en mig d'aquesta pau és capaç de tornar a néixer el Mesies.

Després ja el crucificarem.

En la última sessió del Ajuntament, diem pel cas, s'acordà que es necessitaven deu dentistes.

Deu dentistes? Mare de Déu! Ara ens estropellaran la boca.

Impremta LA CAMPANA y LA ESQUELA, núm. 8

Avis

Seguim treballant per a sortir el més aviat possible amb

L'Almanac de La Campana de Gràcia

que l'hem tingut de fer nou de cap a peus

Sortirà aviat